

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Кузнєцова Л. В.

(підпис)

“ ____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»

за спеціалізацією «Банківська справа»

на тему:

**на тему: «Організаційно-методичні засади діяльності сучасних
банківських установ в Україні»**

Виконавець:

студент кредитно-економічного факультету

Мутичко Юлія Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сергєєва О. С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП		3
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ СУЧАСНОГО БАНКУ	5
1.1.	Історична ретроспектива банківської діяльності від появи до сучасності	5
1.2.	Нормативно-законодавча база України щодо організації та регулювання банків України	22
	Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2	АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ	31
2.1.	Оцінка банків за основними напрямками діяльності	31
2.2.	Аналіз діяльності ПАТ «Райффайзен банк Аваль» на банківському ринку	42
2.3.	Сучасні вимоги щодо організації банків в умовах цифрової економіки	51
	Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3	НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ	59
3.1.	Міжнародний досвід організації та регулювання діяльності банків	59
3.2.	Пропозиції та напрями розвитку банків України в сучасних умовах	65
	Висновки до розділу 3	71
ВИСНОВКИ		72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		74

ВСТУП

У сучасних умовах економічної нестабільності банківська система України не мобілізувала й не реалізувала всі властиві їй стимулюючі можливості. Невирішеними залишаються проблеми підвищення рівня капіталізації банків, управління ліквідністю, ефективності функціонування банківської системи, вдосконалення державної стратегії розвитку банківської системи, що сприяє її стабільної та ефективної діяльності. Виходячи з цього виникає об'єктивна необхідність проведення аналізу теоретичних основ банківської системи та розробки рекомендацій щодо її поліпшення.

Актуальність теми полягає в тому, що банківська система є однією із найважливіших складових фінансового ринку, а її стабільність та розвиненість – необхідною умовою розвитку національної економіки. Ключовим завданням банківського сектору є перерозподіл фінансових ресурсів між населенням, суб'єктами господарювання та державою у пріоритетні галузі економіки.

Концентруючи основну масу фінансових ресурсів і спрямовуючи кредитні потоки в ефективні галузі економіки, банки відіграють провідну роль у розвитку кожної країни.

Даній темі приділяють значну увагу науковці і практики банківської галузі. Великий внесок у дослідженні депозитів виступили наступні вітчизняні науковці: Д.Д. Гладких, І.С. Гуцал, О.В. Дзюблюк, О.Т. Євтух, М. Зверяков, Л. Кузнецова, В. Коваленко, О. Сергєєва.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення розвитку діяльності сучасних банківських установ в Україні.

Відповідно до поставленої мети, завданнями дослідження є:

- визначити закономірність історичного розвитку банківських установ;
- ознайомитись з правовим та законодавчим регулюванням щодо організації діяльності банків в Україні;

- провести аналіз сучасного стану діяльності банків;
- оцінити діяльності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» на ринку капіталів в Україні;
- ознайомитись з організацією діяльності сучасних банків в умовах цифрової економіки;
- розробити пропозиції щодо розвитку ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» на ринку України.

Об'єктом дослідження є процес організації діяльності банків на вітчизняному ринку.

Предметом дослідження є організаційно-методичні засади та процес організаційного регулювання банківської діяльності.

У процесі написання кваліфікаційної роботи бакалавра використано низку *методів*, зокрема: загальнонаукові методи, порівняння – співставлення тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять матеріали фахових періодичних видань, закони та нормативно-правові акти органів державної влади, до видання яких віднесено регулювання діяльності КБ в Україні; дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, аналітичні та статистичні матеріали Національного банку України, фінансова звітність КБ, офіційні ресурси мережі Інтернет.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає у тому, що робочий матеріал може бути використаний для об'єктивної оцінки грошового обігу, її регулювання за допомогою законодавства для усунення проблем в організації грошового обігу в Україні.

Апробація результатів дослідження. По темі кваліфікаційної роботи були опубліковані: стаття, для внутрішнього університетського збірника «Проблеми діяльності універсальних банків в Україні в сучасних умовах».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня бакалавра наведено теоретичне узагальнення і вирішення завдань, які полягають у визначенні закономірностей історичного розвитку банківських установ, правового та законодавчого регулювання щодо організації діяльності банків в Україні, організації діяльності сучасних банків в умовах цифрової економіки.

Написана кваліфікаційна робота дала змогу зрозуміти організаційну структуру та принципи розвитку банківської системи України. Аналізуючи показники діяльності національної банківської системи за період 2017-2019 років можна зробити висновок про стабільне функціонування та розвиток банківської системи України, адже спостерігалось підвищенням фінансової стабільності, рівня капіталізації банків, поліпшенням якості активів, зменшенням ризиків у банківській діяльності, а також наявність позитивних структурних змін в капіталі банків.

В результаті написання кваліфікаційної роботи було здійснено характеристику ПАТ «Райффайзен банк Аваль»; проведено аналіз основних показників банку, здійснено аналіз фінансових результатів діяльності банків України та ПАТ «Райффайзен банк Аваль»; проведено аналіз депозитного та кредитного портфелю банків України та ПАТ «Райффайзен банк Аваль»; проведено аналіз капіталу банків та аналіз міжнародного досвіду для України.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки:

1. Становлення банківської системи тісно пов'язане зі створенням ефективного механізму управління банківською діяльністю, дійової системи регулювання і контролю. Це, у свою чергу, потребує глибокого вивчення основ сучасної банківської справи, дослідження сутності й особливостей надання різноманітних банківських послуг, відстежування та врахування міжнародного досвіду, а також перспективних можливостей розвитку фінансово-кредитної системи України в цілому. Триває позитивна тенденція до підвищення рівня

капіталізації, передусім – за рахунок збільшення статутного капіталу відповідно до вимог Закону України «Про банки і банківську діяльність» та нормативно-правових актів НБУ.

2. Позитивним є входження у банківський сектор України іноземного капіталу та власне іноземних банків, які мають змогу акумулювати вільні активи за ціною нижчою ринкової в Україні та видавати кредити на розвиток реального сектору економіки та поточне споживання. Дана тенденція зростання іноземного капіталу на національному фінансовому ринку є поштовхом до розвитку конкуренції на ринку капіталів, покращення рівня обслуговування, здешевлення кредитних ресурсів та підвищення ставок по депозитним операціям.

3. Незважаючи на певні позитивні зміни, все ж є проблеми оптимізації кількісної структури банків. Але у ході нашої роботи ми визначили, що цей негативний момент можна розглядувати як позитивний, так як банки вдало конкурують одне з одним та розвивають інтернет-банкінг у країні.

4. Кількість клієнтів інтернет-банкінгу стрімко зростає з кожним роком, але є проблема фінансової безграмотності, яку потрібно вирішувати шляхом відкритих лекцій від банків тощо. Це є великою проблемою для країни так як більшість населення не вміє правильно оцінювати ризики. Наприклад, люди віддавали гроші банкам які обіцяли високі відсотки, але мали сумнівну репутацію або ризикову бізнес модель. Високий дохід досить часто означає високий ризик і, здається, не всі в Україні це розуміють.

5. Українці не вміють планувати та робити накопичування. Багато людей або не зберігають гроші взагалі, або зберігають недостатньо. Тому на пенсії вони біднішають.

6. Населення України є фінансово неграмотним, тобто пересічні українці не зовсім розуміють як працює економіка. Досить часто стан економіки оцінюється через курс долара, а не через рівень безробіття чи рівень зарплат на ринку та очікування змін цих показників в майбутньому.

На нашу думку, фінансова грамотність та освіта це питання економічної безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова І.А. Інструментарій регулювання кредитної діяльності комерційного банку // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т. 9.- Суми: Мрія-1 ЛТД; УАБС,2004.- С.316-329.
2. Аржевітін С.М. Перші 10 років банківської справи в Україні. - К.: Діалог Пресе, 2001. - 123 с
3. Брегеда, О.А. Тенденції розвитку світової та вітчизняної банківських систем [Текст] / О.А. Брегеда, С.М. Савлук // Ринок фінансових послуг. - 2010. - № 4. - С. 27-34.
4. Васюренко О. В. Банківський менеджмент / О. В. Васюренко. – К. : Академія, 2001. – 320 с.
5. Гатаулліна Е.І. Аналіз показників діяльності комерційних банків в Україні// ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. – 2017. – № 12. – С. 517-519.
6. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2005. – 599 с.
7. Друкер П. Енциклопедія менеджмента / уклад. П. Друкер. – М.; СПб; К.: Вільямс, 2004. – 270 с. 2.
8. Дубінін В. О. Вибір оптимальної організаційної структури банку / В. О. Дубінін // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. праць. – Т. 7. – Суми: ВВП «Мрія-1» Лтд, 2003. – С. 289-294.
9. Д’яконова І. І. Адаптивність банківської системи та її прояв у динаміці економічного розвитку України / І. І. Д’яконова // Вісник Сумського державного університету. Серія “Економіка”. – 2011. – № 4. – С. 118–126.
10. Жердецька Л.В., Городинський Д.І. Розвиток банківських технологій: загрози та можливості для банків. Економіка і суспільство.2017. Вип.10. С. 583-588
11. Житний П. Є. Організаційна структура банку та її вплив на фінансову стійкість / П. Є. Житний, В. В. Тищенко // Незалежний аудитор . — 2012. — № 2. — С. 20-25.

12. Djokovic N. Banking in Europe//EBF Facts & Figures. –2018. –С. 2-28.
13. Закон України „Про Національний банк України” від 20 травня 1999 року // Відомості ВРУ від 10.10.1999. – 1999, №29, стаття 238.
14. Зверяков М.І. Управління фінансовою стійкістю банків / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко, О.С. Сергеева. – Одеса: Видавництво «Атлант», - 2014. – 485 с.
15. Кинів Б. Ю. Банківські системи країн Європи: порівняльно-правовий аналіз// Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – № 17. – С. 147-148.
16. Коваленко В. В., Коренєва О. Г., Черкашина К. Ф., Крухмаль О. В. Банківська система України: монографія – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. –С. 4-23.
17. Коваленко В.В. Забезпечення ефективності діяльності банків України в умовах фінансової нестабільності/ В.В. Коваленко, Берновська Г.А.//,2016.– С. 359–360.
18. Коваленко В.В. Діяльність банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку України: монографія – Одеса: Видавництво «Атлант», 2014. – 358 с.
19. Колодізєв О. Становлення банківської системи України: минуле, світовий досвід, проблеми реформування / О. Колодізєв // Банківська справа. – 2000. – № 2. – С. 26–31.
20. Лакоснік Є. // Банківські інновації на ринках, що розвиваються //банківська практика за кордоном. – 2015. – № 7 –23 с.
21. Лаптев С.М. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід)/ Денисенко М.П., Кабанов В.Г., Любунь О.С; Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 320 с.
22. Б.Л. Луціва. Гроші, банки та кредит: у схемах у коментарях: навч. посібник / За ред.– 3-тє вид., стереотипне. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 214 с.
23. Лютий І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки. – К: Атака, 2000, с. 240.
24. Масленченков Ю.С. Технология и организация работы банка: теория и практика / Ю.С. Масленченков. – М.: ДеКа, 1998. – 432 с.
25. Матвієнко П. В. Розвиток грошово-кредитних відносин у трансформаційній економіці України – К.: «Наукова думка», 2004 р. – 256 с.

26. Матвієнко П.В. Динаміка розвитку вітчизняної банківської системи // Економіка та держава. – 2007. – № 6.
27. Мещеряков А.А. Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності функціонування комерційних банків: Монографія. - К.: Наук, світ, 2006. - 347 с.
28. Міщенко В.І. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку/ В.І Міщенко. СВ. Ниуменкова 1/ Фінанси України. –2006 -№5. - С. 7- 33
29. Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф. та ін.;— Банківські операції : Підручник. — 2-ге вид., випр. і доп. К.: КНЕУ, 2002. — 476 с.
30. Онищенко Ю.І. Етапи трансформації банківської системи України// ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. – 2016. – № 7. – С. 806-810.
31. Орлюк О.П. Банківська система України. Правові засади організації. – К.:Юрінком Інтер, 2003. – 240 с.
32. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
33. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/>
34. Офіційний сайт прес-центру України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.sap.com/ukraine/2018/06/digital-future-bank/>
35. Офіційний сайт «Monobank» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.monobank.ua/taryfy>
36. Офіційний сайт ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aval.ua/>
37. Погореленко, Н. П. Забезпечення фінансової стабільності банківського сектора України в сучасних умовах / Н. П. Погореленко, М. В. Остроушко // Бізнес Інформ. - 2013. - № 12. - С. 306-311.
38. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ №368 від 28.08.01 // Офіційний вісник України від 29.10.1998 – 1998 р. – № 41

39. Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
40. Савлук, М. І. Гроші та кредит [Текст] : підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін. ; за заг. ред. М. І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2011. – 602 с.
41. Сергєєва Л., Блаженкова Т. Моделювання й аналіз структури діяльності банку / Л. Сергєєва, Т. Блаженкова // Банківська справа. – 2003. – № 5. – С. 17-24.
42. Тищенко О.І Огляд сучасних тенденцій на ринку онлайн-банкінгу в Україні// ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. – 2017. – № 13. – С. 1237-1240.
43. Шумило І. Теоретичні та практичні аспекти аналізу стану фінансової системи економіки / І. Шумило. В. Міщенко. Р. Лисико /Вісник Національного банку України. - 2006, - №3. –С. 6-11.
44. Українська міжбанківська асоціація [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://ema.com.ua>
45. Церемонія нагородження банків [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://news.finance.ua/ua/news/-/449320>
46. Інтернет-видання [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://strana.ua/articles/analysis/46132>
47. Майбутнє банку [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/business/1395014>
48. Новинний портал [Електронний ресурс].-Режим доступу: http://www.tas.ua/ua/press_room/news/1451
49. Видавничий дім «МЕДІА-ДК» [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://magazine.nv.ua/journal/2572-journal-no-14>
50. Інтернет журнал присвячений ІТ-бізнесу [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://ain.ua/2017/03/13>
51. Інформаційний цент для бізнес-клієнтів ПАТ «Райффайзен банк Аваль» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://msb.aval.ua/news>
52. Інформаційне агентство «Фінансовий клуб» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://finclub.net/banks>

53. Обсяги кредитів і депозитів населення у банках [Електронний ресурс].-Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85761675&cat_id=55838
54. Звіт про фінансову стабільність [Електронний ресурс].-Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=32236491
55. Економічні нормативи діяльності банків [Електронний ресурс].-Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123298
56. Норматив достатності регулятивного капіталу [Електронний ресурс].-Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123465
57. Громадський оператор [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/technology-34066941>
58. Інтернет видання [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/ukr/economics/economy/>
59. Сергєєва О. С. Вплив інформаційних технологій в управління грошовими потоками банку / О. С. Сергєєва // Науковий журнал «Економічний часопис – XXI». – 2013. – № 3-4(2). – С. 39–42.
60. Сергєєва О.С. Матвєєнко С.О. Перспективи розвитку cashless есоному в Україні/ О.С.Сергєєва, С.О. Матвєєнко// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – Випуск 3(08). – С.313 – 316
61. Коваленко В.В., Болгар Т.М., Сергєєва О.С. Фінансова безпека банківської системи України – проблеми виміру та забезпечення/ В.В. Коваленко, Т.М. Болгар, О.С. Сергєєва/ Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. – 2018. – Т.3. – № 26. – С. 38-45
62. Про затвердження Змін до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0146500-17>